

Šolski center Celje
Gimnazija Lava

OBLEKA KOT DEL KULTURNE IDENTITETE

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICA
Maša Zupanc, 4. c

MENTOR
Bogomil Kropej, prof.

Celje, marec 2016

Šolski center Celje
Splošna gimnazija Lava

OBLEKA KOT DEL KULTURNE IDENTITETE

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorica:

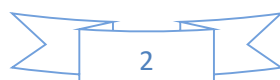
Maša ZUPANC, 4. c

Mentor:

Bogomil KROPEJ, prof.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2016

KAZALO VSEBINE

KAZALO SLIK.....	4
KAZALO GRAFOV	4
ZAHVALA.....	5
POVZETEK	6
1 UVOD	7
2 TEORETIČNI DEL.....	8
2.1 Zakaj se oblačimo?	8
2.2 Zgodovina mode.....	8
2.3 Oblačenje kot kazen	11
2.4 Mini krilo.....	12
2.5 Visoke pete	13
2.6 Kavbojke	15
2.7 Krzno.....	16
2.8 Moda in sporazumevanje	17
2.9 Moda in status.....	18
2.10 Moda, oblačenje in pomen.....	19
2.11 Prepovedi	20
2.12 Prepovedane vrste oblačenja med muslimani	20
2.13 Obraz in duša.....	21
2.14 Obleka kot kaos	22
2.15 Civilna uniforma	23
2.16 Kič	23
3 EMPIRIČNI DEL.....	24
3.1 Metode raziskovanja	24
3.2 Anketni vprašalnik	24
4 REZULTATI.....	27
4.1 Rezultati in interpretacija ankete	27
5 ZAKLJUČEK IN RAZPRAVA	35
6 VIRI	36

KAZALO SLIK

Slika 1: Egipčanska oblačila	8
Slika 2: Zgodovina mode.....	11
Slika 3: Adam in Eva.....	12
Slika 4: Mini krilo z visokim pasom.....	13
Slika 6: Visoke pete.....	14
Slika 7: Ženske kavbojke	15
Slika 8: Krzno	16
Slika 9: Moda in status	18
Slika 10: Moda	19
Slika 11: Oblačila muslimank	21
Slika 12: Ličila.....	21
Slika 13: Punkerji	22
Slika 14: Civilna uniforma	23
Slika 15: Kič.....	23

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Družbeni sloj	27
Graf 2: Vpliv navedenih oseb na način oblačenja	27
Graf 3: Poraba denarja za oblačila na mesec	28
Graf 4: Časovna menjava elementov v garderobi	29
Graf 5: Dejavniki, ki vplivajo na izbor garderobe.....	29
Graf 6: Oblačila v omari in nošenje le teh	30
Graf 7: Izrabljena oblačila.....	30
Graf 8: Netipično oblačenje.....	31
Graf 9: Oblačenje Slovencev.....	31
Graf 10: Oblačenje.....	32
Graf 11: Opazke glede oblačenja.....	32
Graf 12: Izzivalno oblačenje	33
Graf 13: Kosi v omari	33
Graf 14: Sporočilnost oblačenja	34
Graf 15: Nošenje oblačil	34

ZAHVALA

Za raziskovalno nalogo gre posebna zahvala mentorju, gospodu Bogomilu Kropaju, ki mi je pri raziskovalni nalogi zelo pomagal. Zahvaljujem se mu za vso pomoč in podporo pri delu. Vsekakor pa tudi vsem, ki so sodelovali v anketi.

POVZETEK

Moda je več kot le samo oblačenje, zaščita in prekrivanje določenih delov telesa. Z njo izražamo čustva, počutje, pripadnost in veliko drugih stvari. Je statusni simbol, simbol spolnosti, z njo se sporazumevamo, prikazujemo svoj status, omogoča zaslužek ljudem, kajti za njo se skriva industrija. Vključena je v naš vsak dan in brez nje preprosto ne gre. Že v zgodovini so preko oblačenja prikazovali pripadnost določenemu sloju.

Metoda raziskovanja, ki sem jo uporabila je anketiranje.

V raziskovalni nalogi sem ugotovila, da premožnejši porabijo več denarja za oblačila, zato, da pokažejo, da imajo lahko nekaj več kot tisti, ki si tega ne morejo privoščiti. Kupujejo si kvalitetnejša oblačila, bolj posebna kot na primer krzno.

Potrdila sem tudi naslednjo hipotezo o subkulturah. Pri nas je veliko uniformiranosti. Ljudje, ki se med sabo družijo imajo enak stil oblačenja. Po videzu je lahko določiti kam spadaš.

Večina posameznikov, da veliko na svoja oblačila, zato, da so videti dobro in da se v njih dobro počutijo. Kljub temu, pa se večina drži ustaljenih smernic in se ne oblači drugače od ostalih.

Ugotovila sem tudi, da ženske z izzivalnim oblačenjem sprožajo stereotipe in predsodke. Takoj so obsojane. To je razvidno že v teoretičnem delu, v empiričnem pa se je to samo še potrdilo.

Večina največkrat enkrat na leto zamenja hlače, spodnje perilo, športna oblačila in oblačila za proti čas, majice vsako sezono(poletje, zima) in zimska oblačila enkrat na 5 let. Večina jih tudi ne nosi vseh oblačil, ki jih imajo v omari. Ko pa jih nehajo nositi jih večina anketirancev podari. V garderobi ima večina anketirancev oblačila, ki jih ne nosi.

1 UVOD

Zakaj se oblačimo? Tega pravzaprav ne vemo. Gotovo obstaja več razlogov zakaj se oblačimo.

Ločiti moramo oblačenje in modo.

Moda predstavlja spreminjanje nas samih skozi življenjska obdobja. Je tudi sestavni del kulture in je resnično nepogrešljiva. Obleka je bila od nekdaj in je še vedno sredstvo za razkazovanje bogastva in položaja v družbi pa tudi za zavračanje statusnih simbolov in izražanje drugih sporočil. Oblačila lahko odkrivajo naše težnje, privilegije, nazadnjaštvo in naprednost. Skušajo zadostiti čustvenim potrebam, lahko se zavestno ali podzavestno uporabljajo za sporočanje prikritih ali odkritih spolnih sporočil. Oblačila dajejo okolju barvitost in pestrost ter vplivajo na oblikovanje naših čustev. so začetek in konec govorice, imenovane moda. (Georgina O'hara, 1994)

Za to raziskavo sem se odločila, ker me že od nekdaj zanima moda, hotela pa sem nekatere stvari raziskati še bolj podrobno.

Postavila sem si naslednja raziskovalna vprašanja:

- Kako ljudje z obleko izražajo družbeni status, svojo moč in bogastvo?
- Kako z obleko pokažemo če pripadamo neki subkulturi?
- Ali posamezniki dajejo velik ali majhen pomen oblačilom?
- Kakšen vpliv ima naše oblačenje na medsebojne odnose?
- Koliko časa imamo oblačila v garderobi in kako pogosto jih menjujemo?

Hipoteze, ki jih postavljam na podlagi teh vprašanj so:

- Predvidevam, da višji sloji izražajo svoje bogastvo, moč in visok družbeni status z večjimi izdatki in višjo ceno oblačil. (garderoba)
- Predvidevam, da ima vsaka družbena skupina svoj način oblačenja.
- Pričakujem, da posamezniki dajejo velik pomen oblačilom, saj s tem izražajo svojo identiteto in se v njih počutijo udobno.
- Nekonvencionalen način oblačenja med ljudmi sproža stereotipe in predsodke.
- Iz oblačilne kulture in iz načina manipulacije z obleko lahko sklepamo na blagostanje družbe.

Namen te raziskovalne naloge je, da osvetlim in razložim naslednje pojme, dejstva itd.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Zakaj se oblačimo?

Niti eden od odgovorov: da zavarujemo telo pred mrazom: da skrijemo tisto, kar se ne sme videti: da se polepšamo: da "obleka naredi človek" itd.- ne pojasnjuje potrebe po oblačenju. Človek se oblači tudi takrat, ko bi se bolje počutil brez obleke, obenem kažemo nago telo brez občutka krivde na primer na javnih kopališčih, plaži, savni... Oblačimo se tudi takrat ko, nam ni do lepšanja samega sebe ali do simbolnega pomena obleke. Od nas se pričakuje, da smo oblečeni. (Anej Sam, 2006, str. 10)

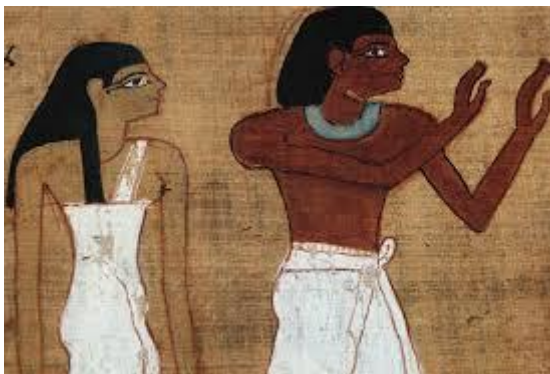
Ne vemo točno kako so se sploh porodile in zakoreninile prve potrebe po zakrivanju telesa. Razumevanje začetkov oblačenja bi nam pomagalo razjasniti marsikaj. Odnos do obleke opazno vpliva na naš vsakdan in kakovost življenja. (Anej Sam, 2006)

Kdaj in kako je človek pravzaprav začel pokrivati svoje telo?

Nekateri verjamejo, da se je začelo z Adamom in Evo in njunim izgonom iz raja. Po tej razlagi se oblačimo zato, ker ju je kaznoval bog, s tem, da sta morala zakriti intimne dele. Drugi Darwinovi teoriji o nastanku sveta. Po tej razlagi se oblačimo, ker nimamo veliko zaščitne dlake kot naši predniki, ki bi nas lahko obranila v raznih vremenskih pogojih. (Anej Sam, 2006)

2.2 Zgodovina mode

Osnovna oblačilo starih Egipčanov (4000 do 500 let pr. n. št.) je bil predpasnik. To je bil ne-ukrojen kos lanenega ali bombažnega platna, ki so ga ženske ovile okrog spodnjega dela telesa. Segal jim je do pazduhe, kjer so ga pripenjale z naramnicami. Dolžina le-tega se je skozi čas spreminjala, tako da so včasih nosili tudi več skupaj, drugega čez drugega. V dobi novega cesarstva so ga obogatili z ukrojeno, nabrano obleko – razlika je bila le v kakovosti tkanine. (Anej Sam, 2006, str. 29-36)

Slika 1: Egipčanska oblačila

V času ko so moški nosili hiton, stoletno oblačilo starih Grkov (700 do 150 pr. n. št.), so ženske nosile peplos. Ta je bil podoben hitonu (volnen, kasneje bombažen ali svilen, ne ukrojen kos blaga, na ramenih naguban in spet), le da je bil daljši in pogosto podpasan. Čez le-tega so si pogosto ogrnile velik naguban plašč (himation). (Anej Sam, 2006)

Tunika je bila osnovno moško oblačilo starih Rimljanov (700 do 476 pr. n. št.). To je bilo preprosto, kratko oblačilo brez rokavov, iz volnene, lanene ali bombažne tkanine (kasneje tudi svilene) tkanine. Sčasoma se je tunika daljšala in dobila je ukrojene rokave. Včasih so si čez tuniko ogrnili velike nabrane plašče, imenovane toga. Podaljšana tunika pa je bila tudi glavno hišno oblačilo žensk (tunica interior). Ko je Rimljanka šla med ljudi, si je morala čez to, ogrniti še eno tuniko (stola) ter naguban

plašč, s katerim se je bilo možno prekriti tudi čez glavo (palla). Sčasoma je nastala še ena oblika oblačila podobna srajci, ob strani visoko preklana in s krajšimi rokavi. Nosila se je čez tuniko. (Anej Sam, 2006)

Zunanji videz v Bizancu (300 – 1453) je posnemal antiko in vzhodnjaški način oblačenja. Tunike z rokavi iz svile so nosili tako moški kot ženske. Čez tuniko so oblačili razkošen plašč. Ženska oblačila so bila olepšana z vezanim robom. Okraševanje je postajalo čedalje bolj razkošno – v tkanino so vtkali vse več zlatih niti. Oblačila so vezli z zlatom, nanje šivali bisere in drugo kamenje. Obleka je bila hierarhična oznaka. Obleke so bile okrašene v skladu s stanom, iz katerega si izhajal. (Anej Sam, 2006)

S pretiranim okraševanjem so bizantinska oblačila postajala čedalje manj funkcionalna, ker so izgubljala uporabnost. Prav tako je pretirano okraševanje postajalo izumetničeno in nič več lepo. Nekatera oblačila so se zaradi razkošnosti obdržala pri reprezentativnem oblačenju južnoevropskih ljudstev in v Rusiji. (Anej Sam, 2006)

V obdobju romanike (800 – 1200) so se prepletali vplivi antičnega in bizantinskega oblačenja. Revnejši sloji so v večini evropskih dežel obdržali tuniko. Od balkanskih ljudstev so prevzeli kratko ravno oblačilo z všitimi rokavi (predhodnica današnje srajce). Fevdalske družine so pretežno nosile razkošne bizantinske obleke, ki so bile kot statusni simbol. Proti koncu 13. stoletja so začeli nositi novo ogrinjalo – poncho s kapuco. (Anej Sam, 2006)

Bistvene spremembe v modi so se zgodile v času gotike (1200 – 1480). Nakazane so bile razlike med osnovnimi oblikami in tudi detajli tako moških kot tudi ženskih oblačil. Ženske so drugo čez drugo nosile dve dolgi obleki: eno tesno oprijeto z dolgimi rokavi, čez pa širšo brez rokavov, z razporki, tako da se je izrisovala oblika telesa. (Anej Sam, 2006)

V 14. in 15. stoletju je obleka dobivala nenavadne oblike. V želji po novostih in posebnostih so krojači na dvorih burgundskih vladarjev šivali izjemne obleke. Prevladujoča ženska obleka je bil kostim z dolgo vlečko, ki so ga obrobjali s krznom, rokavi so bili široki, izrez ob vratu nenavadno koničast. Ženske so si z različnimi okraski najbolj nenavadno oblikovale lase. (Anej Sam, 2006)

Za obleke v obdobju renesanse (1480- 1510) so bili značilni vzporedni in simetrični naborki (asociacija na antiko) ter prefinjeno vezenje (vpliv italijanske čipke). Da bi se vezenina oziroma čipka okrog vratnega izreza in na prsnem razporku lepo videla, so na moških in ženskih oblačilih začeli delati velike izreze- dekolteje. Vlečk ni bilo več. Med ženskimi oblačili so prevladovali nabrano krilo, korzet, in srajca s čipkami. Korzet, utrjen s kovinskimi paličicami, je postala stalnica. Pojavila so se prva široka krila s kovinskimi obroči. (Anej Sam, 2006)

Največ spodbud za spremembe v oblačenju je bilo obdobje baroka (1620- 1715). Spremembe so prišle iz Nizozemske, nato iz Francije. V prvih desetletjih 17. stoletja so pod vplivom bogate urbane Nizozemske ženske opustile trda poškrabljena oblačila s kovinskimi paličicami. Z olajšanjem so sprejeli široka oblačila sodaste oblike. V poznem baroku so prevladovale oblike oblačil, ki so nastale na francoskem dvoru. Dolge, v pasu ozke obleke z vlečko, zadaj pripeto na poudarjeno podložko (tournure), ter visoke lasulje, z osnovi iz čipk, perja in žice (fontange), so povišale žensko podobo. V tej fazi baroka je bila obleka izrazito nepraktična in neestetska. (Anej Sam, 2006)

V obdobju rokokoja (1730 -1770) so oblačila malo »očistili« preveč poudarjenih posebnosti. Udobni plašči, krajše hlače in dokolenke so zamenjali utesnjujoče haljice, podaljšana oblačila in nenavadno oblikovana krila. Okraševanje je s časoma postajalo zmernejše. (Anej Sam, 2006)

V klasicizmu (1770- 1795) sta se prepletala vpliv rokokoja in občasn timer spomin na antiko. Na oblačenje so najbolj vplivali angleški krojači. Poenostavljali so meščanska oblačila ter izpopolnjevali obleke za lov in jahanje. (Anej Sam, 2006)

Direktorij (1795 – 1804) je nekatere ustaljene oblike oblačil prav osmešil. Ženske so nosile prozorne srajce in tunike, pas pa je bil dvignjen tik pod prsi. V tistem času so bili oblikovani dobro znani ženski in moški klobuki – capotte in cilindri. (Anej Sam, 2006)

Empir (1804 – 1815) ni prenesel pretiranih novosti. Nekatere stvari v modi so porazdelili in pospravili na svoje mesto. Utrjevala se je razmejitev med obleko za posebne priložnosti in druge dejavnosti. (Anej Sam, 2006)

Bidermajerski slog oblačenja (1815 – 1890) je bil deloma pogojen takratni umetniški smeri: romantike. Krojači so se zopet vračali nazaj v zgodovino in se zgledovali po gotiki, renesansi in baroku. Spet so se pojavila krila z obroči, imenovane krinoline. Konec obdobja je prinesel manjšanje obsega kril (končno je nastala le majhna opora naborkom na zadnji strani – cul de Paris). (Anej Sam, 2006)

V obdobju secesije (1890- 1910) je nastal nov tip ženske obleke – kostim (tailleur). To je dobro znan komplet: krilo, kratka jakna in bluza. Ukrojen in sešit je tovarniško, po standardnih merah (konfekcija), ter še danes nepogrešljiv v omari vsake ženske. Bilo je več poskusov preoblikovanja oblačil zaradi uporabnosti in višjega higienskega standarda. Nekaj malih popravkov pri ženskih telovadnih oblačilih in kopalkah pa so bile vse uvedene spremembe. (Anej Sam, 2006)

Obdobje funkcionalizma (1910 – 1920) je za ženske prinesel nov izziv. Izpod dolgih, nabranih oblek so pokazale stopala in gležnje (vendar ne prvič v zgodovini). Postopno so opuščale korzet in spodnje krilo, ter se odločale za »normalnejše« obleke. (Anej Sam, 2006)

Po prvi svetovni vojni je sledilo obdobje sodobnosti. Za to obdobje je značilno, da se je telo osvobodilo izpod terorja obleke. Razkošno obleko zamenja preprosto srajčno oblačilo. Pas se je prilagodil anatomskemu, linije vseh oblačil so manj stroge. Obleke in krila so se še vedno krajšala. Poenostavljen oblačenje je pripeljalo do tega, da so se ženske od glave do peta odevale v moška oblačila (tako imenovana uniseks moda). Moške hlače so kasneje ostale sestavni del ženske garderobe. V tem obdobju so bili izpopolnjeni delovni kombinezoni in športna oblačila. (Anej Sam, 2006)

Dvajseta leta dvajsetega stoletja so prinesel spremembe v oblačenju predvsem zaradi razmaha industrijske izdelave obleke in dobičarskega pogleda na svet.

Torej : čim preprostejša obleka - nizki stroški izdelave - večji zaslužek. (Anej Sam, 2006)

Enake ali podobne kroje oblačil vsako leto ali pol leta zamenjajo in najavijo pod drugim imenom – kot novo modo. Vsako novo modno muho ljudje doživljajo kot korak s svetom naprej, da sledijo razvoju in posnemajo znane ljudi. Čeprav v dvajsetem stoletju ni bilo izumljeno niti eno novo oblačilo, bi ob listanju modnih časopisov lahko ugotovili, da se iz leta v leto v oblačenju dogajajo revolucionarne spremembe. (Anej Sam, 2006)

Slika 2: Zgodovina mode

2.3 Oblačenje kot kazni

»Nagost ali popolna pokritost telesa – kaj je bližje naši resnični potrebi?« (Anej Sam, 2006)

Adam in Eva sta bila naga. Nista se zavedala golote, dokler nista pojedla prepovedanega jabolka. Naredila sta si nekakšna oblačila iz figovih listov in skrila intimne predele. Bog je bil besen in strog, ker nista spoštovala božje zapovedi. Vrgel jima je obleko iz kož in ju nagnal iz raja. Evi je rekel »Po svojem možu, boš hrepenela, on pa bo tebi gospodoval. Pomnožil bom tvoje težave v nosečnosti; v bolečinah boš rodila svoje otroke.« Zadel pa je tudi Adama: »Ker si poslušal ženo, naj bo prekleta zemlja zaradi tebe!... Prah si in v prah se povrneš.« S tem, ko je bog oblekel Evo in Adama, je zakoreninil potrebo, ki nam bo v večno breme. Zanetil je sovraštvo med človeškim in živalskim rodom, ko jima je dal živalsko obleko. (Anej Sam, 2006, str. 13 – 17)

Človek trpi zaradi obleke na različne načine. Ženska še bolj kot moški, saj je bil Evin greh večji kajti ravno ona je utrgala in prva ugriznila v sadež s prepovedanega drevesa. Človek si more obleko kupiti ali narediti, saj nam obleka ne raste na koži. Človek se oblači tudi takrat, kadar nima sredstev za osnovnejše potrebe kot so zdrava prehrana, stanovanje in psihično stanje. (Anej Sam, 2006)

Zamislimo si kakšen bi bil človek brez obleke. Utemeljena je domneva, da bi bil svet pravičnejši in nežnejši. Privilegiji, ki jih človek dosega z oblačenjem ne bi bili mogoči. Predvidevajo, da bi bilo manj manipuliranja. Glede na to, da človek za svoj videz porabi veliko denarja, časa in energije. (Anej Sam, 2006)

Zgodovina oblačenja nas uči, da se je človek že od nekdaj strastno odzival na zunanji videz, lasten in tuj. Krojaško orodje spada med najstarejša pomagala v človeški evoluciji ter da je oblačenje tisto področje življenja, ki doživlja največ sprememb, resničnih in navideznih. (Anej Sam, 2006)

Podobe prvih oblečenih ljudi so odkrili na jamskih slikah že iz kamene dobe. Na njih je vidno, da so bile ženske oblečene od pasu navzdol in da je bila njihova obutev zadaj dvignjena. Obleka in obutev sta bili izdelani iz živalske kože in delov dreves (skorja, prožne veje, listi). Obstajajo tudi dokazi, da je že prazgodovinski človek izdeloval oblačila iz volne (preslice in statve na kamnite uteži). Posamezne oblike prazgodovinskih oblačil – rute za pokrivanje stegen iz listja, usnja ali platna, platnene ali usnjene pasove z resami, leseno obutev – še danes uporabljajo mnoga zaostala/primitivna ljudstva. (Anej Sam, 2006)

Slika 3: Adam in Eva

2.4 Mini krilo

Leta 1962 naj bi si ga »zmisli« angleška modna oblikovalka Mary Quant. Njeno »odkritje« ni v osnovi nič posebnega. Odrezala je dolgo krilo tako, da je ženska pokazala noge. Po drugi strani pa je naredila revolucijo v ženskih omarah. V kombinaciji z visokimi petami je mini krilo modno vsako sezono. Primerno je predvsem za tople poletne dni in noči, pohajkovanje po mestu, nakupovanje. Je lahek kos oblačila, zato se je zasidral v omaro vsake ženske. Športno mini krilo iz džinsa je športno in hkrati seksi. Poleti lahko oblečeš kratko laneno krilce ali pa športno iz jeansa, pozimi imaš na razpolago veliko žametnih krilc. Pristaja tako k balerinkam, visokim petam, salonarjem, kot pozimi k škornjem. (Anej Sam, 2006, str. 74 – 77)

V glavnem pa je mini krilo samo način kako se je dolgo krilo uglasilo z duhom časa in postalo kratko. Duh časa pa oblikujejo ljudje z globokimi denarnicami.

S tem ko so ženske pokazale svoja stegna na javnem mestu, so na nek način odvzele svojemu telesu tisto čarovnijo skrivnosti, sebi in svojemu izbrancu pa radost odkrivanja intimnih predelov. Mini krilo je bistveno spremenilo tok civilizacije. Po ženskih stegnih so se začeli plaziti pogledi mimoidočih. Tisto, kar je bilo nekaj posebnega je postalo nekaj čisto običajnega. Tako ženske in moški smo prikrajšani, za skrivnostno doživetje odkrivanja in za vulkanske čustvene izlive. Ni več tistega veličastnega občutka, da imaš nekaj svetega. Sodobni človek ima zaradi tega probleme in se zato

zateka k alkoholu, pornografiji, sredstva za omamljanje, čezmerno zapravljanje itd. S tem se izčrpa do stanja, da postane prazen in vase usmerjen, nesposoben za dajanje in sprejemanje. Nastanek mini krila, ni nobena kreacija vendar le odrezano krilo z duhom časa, ki ga oblikujejo ljudje z globoko denarnico in plitvo osebnostjo. Zanimivo je kako je lahko eno mini krilo, tako spremenilo svet. Vse kar je bilo cenjeno je postalo samoumevno in ljudje so postali čisto drugačni kot so bili včasih. Seksualnost je postala nekaj običajnega, ni več tisto intimno in sveto dejanje. (Anej Sam, 2006)

Slika 4: Mini krilo z visokim pasom

2.5 Visoke pete

Povzročile so svetovni problem. Ženske so se začele pritoževati, da ne morejo varno hoditi po svetu, predvsem po mestnih središčih, saj tla niso ravna. Zato so se začeli spraševati če bodo morali zaradi žensk asfaltirati celo Zemeljsko poloblo. (Anej Sam, 2006, str. 78 – 84)

Zakaj jih ženske sploh potrebujejo?

V preteklosti so naši daljni predniki uporabljali obutev za varovanje stopal pred hudim mrazom, tako, da je stopala ovil v kožo ubite živali. Pred vročimi tlemi v toplih predelih, so se lahko zaščitili z drevesnim lubjem ali s prepletenimi trakovi iz listja. Tako so nastale različne oblike čevljev in škornjev. Prve sandale najdemo že leta 4000 pr. n. št., ko so jih Antični narodi izdelali do popolnosti. Grki so poznali okoli dvajset oblik sandal, Rimljani pa okoli petdeset. Kakorkoli že, obutev je za človeka zelo pomembna že od nekdaj.

V ženski obutvi pa imamo stalnico, ki je težko razložljiva. To je visoka peta. Ženska z visoko peto hodi težje in se hitreje utruji, in da morajo biti njeni gibi omejeni ter z manj gibalnim prostorom. Sodobna medicina je dokazala številne, zdravju škodljive posledice take obutve. Telo se v takšni obutvi bori, da ne bi strmoglavilo. Poleg tega pa trpita še hrbtenica in sprednji del stopal. Pogoste so motnje v krvnem obtoku, pride lahko tudi do nerodnosti, saj maternica neha pravilno delovati. Posledice visokih pet so lahko tudi glavobol, večja razdražljivost, čezmerno potenje, in pospešen srčni utrip. (Anej Sam, 2006)

Od kod visoka peta in zakaj se ji ženska ne more odreči?

Obstaja nekaj možnih razlag, ni pa zadovoljivih odgovorov. Glede na to, da v visokih petah ni mogoče delati ničesar delati pomeni, da jim ni treba delati, tako moškim kot ženskam. Torej so bogati in uspešni. Posebna priložnost za razkazovanje uspešnosti moškega so bila javna shajališča. Tako je pri ženskah veljalo prepričanje, da mora za posebne priložnosti nositi visoke pete.

Na vprašanje, zakaj nosi takšno obutev, večina žensk odgovarja, da so v visokih petah ženske noge videti daljše in lepše. To je v bistvu stališče moškega, saj ženska sama pri hoji ne opazuje svojih nog. (Anej Sam, 2006)

Zakaj bi takšna ženska moškemu spodbujala spolni nagon?

Biti v čevljih z visoko peto, pomeni stati na sprednjem delu stopala, z napetimi mišicami in nastavljeno zadnjico. Enako se živalska samica postavlja na zadnje noge, da ovoha gobec velikega samca, oziroma dviguje zadnji del telesa, da privabi samca. Enaka podoba je zapisana v podzavesti našega prednika, ki je opazoval živali in ni zbledela do danes.

Tudi v filmih lahko vidimo, da se ženske dvignejo na sprednji del stopal ko se poljubljajo z višjim moškim.

Ženska obutev z visoko peto je povezana s spolnostjo, še preden jo ženska obuže. Zato je to del garderobe, ki ne sme manjkati v pornografskih filmih. S podpiranjem spolnosti, erotike in komercializacije pa so visoke pete z vsakim dnem pomembnejše. (Anej Sam, 2006)

Že v svetem pismu je bilo zapisano: "Kot stebri zlati na podnožju srebrnem tako so lepe noge na čvrstih petah" (Sveto pismo – Sirahova knjiga, 26-18)

Slika 6: Visoke pete

2.6 Kavbojke

Kot večina pojavov se je tudi džins pojavil neopazno. Platno, iz katerega so sešili prve kavbojke, je bilo izdelano za šotore.

Patent za prve kavbojke iz modrega džinsa sta dobila leta 1837 lastnik trgovine z mešanim blagom Levi Strauss in krojač Jacob Davis. Hlače so bile dokaj izvirne, saj je Davis na vogale žepov in na konec razporka vstavil kovinske zakovice. Prvotne kavbojke, ki so bile zasnovane kot delovna obleka, so bile izdelane iz indigo modrega ali rjavega bombaža. Rjava različica z uporabo ni postajala mehkejša in udobnejša tako kakor indigo modri džins, zato so jo nehali izdelovati. Desetletja so v Ameriki hlače iz jeansa veljale kot oblačila gozdnih delavcev, rudarjev in pastirjev. Zaradi trdote in hladno sive ali modre barve niso bile širše sprejete. Težaško delo in revščina pa je omejene kategorije prisilila, da so nosili oblačila iz trdega platna.

Zgoditi pa se je moralo nekaj velikega, da so hlače iz džinsa popularne na celem planetu. V šestdesetih letih dvajsetega stoletja se je dogajal planetarni izziv. Študenti, kak profesor, umetnih itd. so javno izrekli logično misel: »Pod krinko tehničnega izpopolnjevanja, materialnega blagostanja in demokracije imamo univerzalno suženjstvo, razčlovečene ljudi in zgrešena življenja. Svet je treba spremeniti.« To so imenovali tudi študentska vstaja. Hlače iz šotorskega platna, oblačilo najrevnejših, so postale simbol »nove kulture.« (Anej Sam, 2006)

Danes je džins večno moderen in prilagodljiv material, iz katerega sešite hlače poznamo pod vzdevkom "kavbojke". Včasih delovno oblačilo, si v zadnjih letih vse bolj utira pot tudi na področje elegantnega. Seveda pa hlače niso edini kos oblačila, ki sestoji iz džinsa. Včasih je veljalo, da si v kavbojkah lahko dovolimo priti v službo le ob petkih, danes pa jih zaradi zelo raznolikih in številnih različnih vrst jeansa mimogrede nadenemo tudi katerikoli drugi dan v tednu. Hkrati so kavbojke idealne tudi za dneve ko ne vemo kaj bi oblekli. Hitro lahko namreč najdemo kos oblačila, ki se s kavbojkami odlično ujema. Jeans bo ostal tako dolgo dokler bo seksualna potreba močnejša od potrebe po uspešnosti, torej od mode. (Anej Sam, 2006)

Slika 7: Ženske kavbojke

2.7 Krzno

Zaradi krzna in kože je bil človek prisiljen veliko časa opazovati živali, da bi dočakal primeren trenutek za napad. Znano je, da krznena in usnjena oblačila povzročajo motnje krvnega obtoka, dražijo kožo in pospešujejo njeno staranje. Delujejo tudi na duševnost, saj človek postane bolj razdražljiv, agresiven, surov in nečuteč. Ekološko sporočilo: krzno nosijo grde ženske in lepe živali. Predvidevajo, da če bi krzno in koža rastle na njivi si je zagotovo nihče nebi tako želel. Zaradi teže in nevoljnosti krzna in kože se taka obleka ne ujema s človeškim telesom. Človek verjame, da je v krznu lepši, bolj dostojanstven, nežen in zaželen.

Spada pa tudi v kategorijo stvari, ki predstavljajo seksualnost pri ženskah poleg rdeče šminke in visokih pet. To je vidno predvsem v filmih, kjer prostitutke velikokrat nosijo krzno. (Anej Sam, 2006)

EMILIO PUCCI

MARNI

FENDI

GUCCI

Slika 8: Krzno

2.8 Moda in sporazumevanje

Posameznik svojo drugačnost vzpostavlja s prirejanjem svoje individualnosti in tako oblikuje podobo, vtis, ki ga imajo o njem drugi ljudje pri čemer ima oblačenje eno glavnih vlog. (moda in kultura oblačenja) »Z oblačili se posameznik identificira s formalnimi ali neformalnimi skupinami.«(prav tam, 33) Odnosom, ki se vzpostavljajo v določenih družbenih okoljih, dajejo oblačilom različne pomene. Obleka ni kulturno in politično nevtralna, ampak je napolnjena s pomeni. »Oblačila so stvari, ki govorijo glasno – kaj pa povedo, ni nikoli popolnoma jasno.«(Wiliam Keenan, 2001, 181) Ustrezno izražanje identitete z oblačenjem se pojavlja pri vseh ljudeh. Pri modnih privržencih in tudi ljudeh brez zahtevnejšega okusa in poznavanja estetike. Pogosto se pojavlja izraz individualnost v oblačenju. Individualnost pomeni, da posameznik poudarja svojo izvirnost, samostojnost in da je drugačen kot drugi. Prikazovanje identitete v uniformiranosti predstavlja nasprotje individualnosti. Uniformiranost krade prostor človekovi enkratnosti in razoseblja. Nasprotje individualnosti pa predstavlja pripadnost. »Občutek ogroženosti zaradi izpostavljanja, izstopanja in oblikovanja svojega telesa kot drugačnega od drugih se sprevrže v zlitje z okolico, podobnost drugim, odobravanje, ne izstopanje – pripadnost.« (Maruša Pušnik, 2014, 112) Posamezniki zaradi občutka negotovosti raje sledijo drugim ljudem ali večini, kot pa svojim lastnim občutkom. Posameznik oblečen v splošno sprejeta oblačila, ti so že postala trend določenega obdobja, je človek obvarovan pred neodobravanjem družbe. »Varnost in konservativnost sta prava sovražnika originalnosti in osebne identitete.« (Hollander 1993, 348-350) Pripadnik posamezne subkulture pripisuje znamenjem in vrednotam mladinskega stila takšen pomen, da jih ponotrani kot temelj svojega delovanja.

2.9 Moda in status

Z oblačenjem ali modo pogosto označimo družbeno veljavo ali status in ljudje nemalokrat presojujejo veljavo ali status drugih na osnovi oblek, ki jih le-ti nosijo. (Malcolm Barnard, 2005, str. 81)

Status je lahko posledica različnih virov kot so poklic, družina, biološki spol, družbeni spol, starost in rasa. Poznamo dva statusa: trajen, ki je pripisan in spremenljiv, ki je pridobljen. Človekovo družbeno vlogo ustvarja njegov status in se nanaša na vrste načinov po katerih naj bi se po pričakovanju obnašal. Tudi skozi obleko in modo je moč uporabiti za opredeljevanje družbenih vlog, ki jih imajo ljudje. Različne obleke in različni tipi oblek, kakršne nosijo različni ljudje, omogočajo da družbena interakcija poteka bolj gladko. Potrebno je poznati človekovo vlogo, da bi se do njega ustrezno vedli. Na primer, če gremo v bolnico na obisk vemo kako se bomo vedli do zdravnika ali zdravnice in kakšno vedenje smemo pričakovati od njega oziroma nje. V Hollywoodski filmu Delovno dekle je vidno kako moda in oblačenje označujeta družbene vloge pa tudi, kako jih lahko uporabimo za prikrievanje družbenega položaja. Tajnica opusti svoje cenene in službene obleke ter svoji šefici ukrade oblačila, da bi lahko nastopila kot poslovna ženska. To naredi zato, da bi njen nastop vzeli resno. Na odnos med družbeno vlogo ter modo in oblačila pa lahko gledamo tudi drugače. Zaradi mode in oblačenja so nastale neenakosti, ki se zdijo naravne ali primerne. Na primer, razlike v oblačenju med zdravnikom in medicinsko sestro si lahko razlagamo, kakor da upravičujejo razlike v statusu in moči med obema do takšne mere, da se zdi primerno, da je zdravnik pokroviteljski in nepotrpežljiv do sestree, od sestree pa je pričakovano, da to prenaša brez pritoževanja. Razlika v tem, kaj imajo posamezniki na sebi, upravičuje, da drugi z njimi ravnajo različno.

Ekonomski status je tesno povezan z družbeno veljavo in tudi z družbeno vlogo, vendar pa se od obeh nekoliko razlikuje, saj se tiče položaja znotraj neke ekonomije. Moda in oblačenje lahko odražata vrsto ekonomske organizacije, v kateri neka oseba živi in njen status v tej ekonomiji.

Uniforme nakazujejo ekonomsko vrednost ali status, kolikor kažejo, kakšne usluge, za razliko od vlog, smemo od nekega posameznika pričakovati. Moda in obleka utegneta nakazovati, na kateri ravni v neki ekonomiji ljudje delajo. Znani opis, ki označuje človeka ali službo kot »beli ovratnik« ali »modri ovratnik«, kaže kakšne vrste služb ti ljudje opravljajo. Beli ovratnik pomeni, da služba od posameznika ne zahteva fizičnega dela ampak zahteva nošenje obleke ali elegantnega suknjiča s srajco in kravato. Modri ovratnik pomeni, da služba vključuje ročno delo.

Delavci v belem ovratniku na splošno veljajo za višje po ekonomskem statusu kot pa tisti v modrem ovratniku. Raba besede »ročnat ovratnik, ki naj bi označevala nekoga v belem ovratniku, toda ženskega spola, očitno pa se ni tako razširila med ljudmi. Morda zaradi pomešanosti z drugimi rabami besede »ročnat«, s katero se pogosto nakazuje homoseksualnost, v podobnih kontekstih. (Malcolm Barnard, 2005, 81-87)

Slika 9: Moda in status

2.10 Moda, oblačenje in pomen

Večina ljudi se strinja z mislijo, da imajo oblačila, ki jih nosijo neke vrste pomen oziroma jim je ta pomen moč dati. Moda, oblačenje in obleka sestavljajo označevalne sisteme, v katerih se izoblikuje družbeni red. Lahko jih imamo za eno od sredstev preko katerih družbene skupine sporočajo svojo identiteto. Obstajata dve razlagi, ki ju običajno navajamo ko se sprašujemo o izvoru in ustvarjanju pomena. Ena umesti izvor pomena zunaj obleke, ga pripiše neki zunanji avtoriteti, kakršna je oblikovalec ali uporabnik. Druga umesti nastanek pomena v samo obleko, v tkanine, barve in oblike. Včasih sta tudi pomešani med seboj ali pa sta uporabljeni posamično. (Malcolm Barnard, 2005, str. 96 – 102)

1. Oblikovalec

Ljudje verjamemo, da je pomen proizvod oblikovalčevih namer. Misli, občutja, prepričanja in želje, ki jih ima nek oblikovalec, nekako izrazile v oblačilih, ki jih izdelata. Smiselno je spraševati o teh rečeh samo tedaj, ko verjamemo, da so oblikovalčeve namere edini vir pomena njegovega/njenega dela. Pomen oblačil se v bistvu spreminja glede na čas in prostor in ne more biti proizvod oblikovalčevih namer. Velikokrat pa oblikovalec ne ve, ali pa ne pove dovolj jasno, kaj si je v mislih predstavljal, ko je izdeloval neko oblačilo. Obstajajo želje in hrepenenja nezavednega, nad katerimi oblikovalec nima nadzora, ki pa se tako ali drugače izrazijo v njegovih oblačilih.

2. Uporabnik ali gledalec

Kadar uporabnik oblačilu pripiše določen namen, lahko rečemo, da preko obleke izraža svoja prepričanja, upanja in strahove. Dostikrat se zgodi, da uporabniki nosijo oblačila čisto drugače kot si je to zamislil modni oblikovalec. (Malcolm Barnard, 2005)

Slika 10: Moda

2.11 Prepovedi

Določen vtis o sebi »vtisnemo« v zavest sočloveka tudi z nebesednimi sporočili. Tako tudi z oblačenjem in (ne)ličanjem. Na ta način prispevamo k predvidljivemu odzivu okolice. Če se ženska obleče, kot sta se za v javnost oblačili Catrine Deneuve in princesa Diana, lahko pričakujete, da se bodo moški do nje spoštljivo vedli. Toda če odkrije stegna (v mini krilu ali oprijetih hlačah), nakaže prsi (v prozorni bluzi ali z globokim izrezom), z rdečilom pretirano poudari ustnice, mora dopuščati, da s tem povzroči drugačen, šaljiv, dvoumen ali seksualni odziv moškega. (Anej Sam, 2006, str. 105)

Vsak kos oblačila, in tudi naše vedenje, imata svoje tajno sporočilo, ki je zapisano v kolektivni zavesti, v vzgoji, tradiciji in kulturi. Posameznik, ki ne upošteva tega tajnega sporočila ali ga razume po svoje, mora biti pripravljen na morebitne nezaželene odzive okolice. (Anej Sam, 2006)

2.12 Prepovedane vrste oblačenja med muslimani

Oblačila, ki razkrivajo spolni organ: Od muslimana se zahteva, da pokrije svoj spolni organ s primernim oblačilom. Islam je postavil standarde spodobnosti tako za moške kot za ženske. Za moškega je minimalna količina, ki mora biti pokrita, med popkom in kolenom. Ženske, ki so v prisotnosti moških, ki niso njihovi sorodniki, morajo pokriti celo telo, razen svojega obraza in dlani. Islam zahteva, da mora biti oblačilo tudi dovolj ohlapno, da telo prekrije ustrezno. Zato tesne in prozorne obleke niso dovoljene.

Oblačilo, s katerim smo podobni ali oponašamo nasproten spol: Takšno oblačenje je strogo prepovedano in taka nošnja je eden od velikih grehov. To oponašanje vključuje tudi oponašanje načina govora, drže in gibanja. Z navodili moškim in ženskam, naj se oblačijo drugače, islam upošteva biološke razlike med njimi in jih spodbuja, da se obnašajo v skladu z navodili zdravega razuma in čiste notranje narave človeških bitij (Fitra).

Prepovedano je nositi oblačila, ki vključujejo oponašanje oblačil, ki jih tradicionalno nosijo ne-muslimani ali oblačila verske pomembnosti.

Oblačilo, s katerim oponašamo tradicionalna oblačila ne-muslimanov, kot je oblačilo menihov in duhovnikov ter nošnja križa. To vključuje tudi oblačilo, ki je specifično za določeno vero. To oponašanje vključuje tudi oblačenje oblačil z versko pomembnostjo. Oponašanje te vrste je znak šibkosti in pomanjkanje samozavesti pri sprejemanju resnice. Oponašanje tukaj ne pomeni oblačenja, ki je prevladujoče v neki državi, kot je oblačilo, ki ga nosi večina ne-muslimanov.

Oblačilo, ki se nosi naduto in domišljavo. Iz tega razloga islam opozarja na vlečenje spodnjega dela oblačila po tleh iz nadutosti. Islam prav tako opozarja na oblačenje tako imenovanih Libas aš-šuhra (bleščeče, kričeče obleke). Pravzaprav se ta izraz nanaša na številne stvari, vključno s čudnimi oblačili, ki imajo določene kvalitete, ki privlačijo pozornost splošne javnosti, tako da tisti, ki to nosi, postane znan po tem; 'razvpito oblačilo' zaradi svoje vrste ali močne in odbijajoče barve; vsaka vrsta oblačila, ki tistega, ki ga nosi, naredi za objekt nadutosti in slave in tako privablja preveč pozornosti nase.

Ekstravagantno oblačenje je prepovedano, vendar se to razlikuje od osebe do osebe, odvisno od dohodka in finančnih obveznosti, ki jih mora oseba izpolniti. Način oblačenja se razlikuje od ene osebe do druge, odvisno od njenega družbenega položaja. Če je oseba bogata, lahko kupi oblačilo, ki si ga revna oseba ne more privoščiti, zaradi mesečnega prihodka, ekonomskega položaja in drugih

finančnih obveznosti, ki jih mora izpolniti, medtem ko je del obleke za revno osebo morda razumljen kot ekstravagantnost, ni nujno da tako razume tudi bogata oseba.

Svilena oblačila ali oblačila okrašena z zlatom ali svilo za moške. To naj bi bilo dovoljeno le ženskam. S svilo se misli na čisto svilo pridobljeno iz kokona sviloprejk. (vir: internetna stran označena v virih)

Slika 11: Oblačila muslimank

2.13 Obraz in duša

Že dolgo nazaj je človek spoznal, da se duša zrcali na obrazu. Zato je v strukturi človeške vrste zakoreninjena potreba po gledanju obraza sogovornika oziroma osebe, s katero smo v kakršnekoli odnosu, to je nekakšno pravilo. (Anej Sam, 2006, 112)

Iz človeške potrebe po gledanju v obraz sočloveka se je razvila, bolj ali manj zavestno, posebna skrb lepšanja obraza oziroma celotne glave (pokrivala, nakit, očala, kreme, ličenje, frizure in tudi plastične operacije). Strokovnjaki za to nas prepričujejo da s temi nesnagami na našem obrazu poudarjamo svoj značaj in ko nas »polepšan« obraz pokliče: pogledaj mojo dušo, ugotovimo, da duše ni mogoče videti, ženske so jo prekrile in že vedo zakaj. (Anej Sam, 2006)

Slika 12: Ličila

2.14 Obleka kot kaos

Človeštvo je včasih poznalo le preprosto in razkošno obleko, navadno in čudaško, smiselno in nesmiselno, vse do šestdesetega leta v dvajsetem stoletju z oblikovanjem »nove kulture«. Z današnje perspektive povsem nedolžno hipijevsko oblačenje in poudarjena umazanost sta bila povsem nespremenljiva za takratni svetovni nadzor, za njimi so na sceno stopili punkerji. Mladi ljudje v usnjenih jaknah z najrazličnejšimi našitki, majicah z natisnjenimi psovki, šivanke in varnostne zaponke prepodene skozi lic, ušesa ali ustnice. »prepovedano je dovoljeno« mladi so se oblačili, kot so se vedli; vedli so se kot so se oblačili.

Zakaj je pravzaprav šlo? Kaj je tisto bistvo mladega človeka, kar ga žene v nesmiselno vedenje ?

Raziskovalci družbenih fenomenov menijo da je to oblika odpora, pri katerem se doživeto nasprotje in nestrinjanje z vladajočo ideologijo predstavljata posredno skozi stil. »Navadno življenje je tako dolgočasno, da izstopam iz njega, kolikor je največ mogoče.« (Anej Sam, 2006, str. 119 – 121)

Slika 13: Punkerji

2.15 Civilna uniforma

Majn kot je na ulicah in trgih mirnih obrazov, več je uniform. Oblačijo jih navijači športnih klubov, maturanti, nosilci sodobnih filozofskih smeri.... V resnici je uniformirana velika večina mladih, poleg že omenjenih skupin. (Anej Sam, 2006, str. 122- 123)

Zakaj je iz dneva v dan vse več prostovoljne uniformiranosti ?

Uniforma ustvarja množico, kolektivno dušo. Ko se posameznik priključi množici, dobi moč in občutek pripadnosti. In ravno to je tisto kar zbeگان in izgubljen človek najbolj potrebuje. Dušo množic dejansko vodi potreba po suženjstvu, kajti živeti v suženjstvu je dokaj preprosto. Veliko težje je živeti kot svobodno bitje, kajti svoboda pomeni odgovornost. Zato so množice lepljivo privlačne in zato je med mladimi ve več uniformiranosti. (Anej Sam, 2006)

Slika 14: Civilna uniforma

2.16 Kič

Zadeva s kičem je nenavadna, v večini slovarjev je opredeljen kot neokusen, lažna umetnost. Človek ga zasmehuje in obsoja, hkrati pa ga neguje kot najljubši cvet. Najpogostejši in najvidnejši je pri oblačenju. Večna človekova potreba, da v življenju vdihne smisel, skupaj z nepripravljenostjo na miselne napore, dela kič preprosto lepljiv. Kič dela iluzijo sodelovanja pri nečem pomembnem, torej iluzijo smiselnosti življenja. »Kič bo ostal svetovna sila toliko časa, dokler bo človek potreboval lažno ogledalo!« (Anej Sam, 2006)

Slika 15: Kič

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Metode raziskovanja

Moje raziskovanje se je začelo tako, da sem najprej pregledala literaturo in izbrala besedilo, ki ustreza naslovu te naloge. Nato sem postavila hipoteze, ki so napisane v uvodu. Po tem sem začela zapisovati vprašanja na katera bi lahko dobila zanimive odgovore, kljub temu pa bi lahko z njimi potrdila in ovrgla svoje hipoteze. Pri raziskovalni nalogi sem uporabila metodo anketiranja. V anketi so sodelovali predvsem mladi stari do 20 let. Veljavnih anket je bilo 120 od tega 100 žensk in 20 moških. Vzorec je bil dan naključno. Dijaki so rešili anketo v šoli.

3.2 Anketni vprašalnik

1. Spol:

- Moški
- Ženski

2. V kateri družbeni sloj po vašem mnenju spadate?

- Revni
- Nižji
- Srednji
- Višji

3. V kolikšni meri navedene osebe vplivajo na vaš način oblačenja?

	Zelo	Delno	Malo	Nič
Družina				
Prijatelji				
Mediji				
Sošolci				
Vzornik/vzornica				

4. Koliko denarja potrošite na mesec za garderobo?

- 0
- 0-25€
- 25-50€
- 50-100€
- 100-200€
- Več kot 200€

5. Kako pogosto zamenjate naslednje elemente svoje garderobe?

	vsak mesec	Vsako sezono (poletje, zima)	Enkrat na leto	Enkrat na 5 let	Enkrat na 10 let
Hlače					
Majice					
Spodnje perilo					
Zimska garderoba					
Športna oblačila					
Oblačila za prosti čas					

6. Kateri dejavniki vplivajo na izbor garderobe?

- Cena
- Kvaliteta materiala
- Počutje v oblačilih
- Nasvet nekoga

7. Ali nosite vse kar imate v omari?

- Vse, kar kupim, nosim.
- Če mi nekaj ni všeč.
- Imam nekaj kosov, ki jih ne nosim.
- Tisto, kar ne nosim, podarim.
- Tisto, kar ne nosim zamenjam s prijateljem/prijateljico.

8. Kje končajo vaša oblačila ko so izrabljena?

- Podarim jih.
- Dam jih dobrodelni organizaciji.
- Vržem jih v smeti.
- Skurim jih v peči.
- Prodam jih.

9. Kolikokrat se oblečeš netipično?

- Velikokrat
- Redko
- Nikoli

10. Kako bi ocenili oblačenje Slovencev?

- Izjemno
- Kvalitetno
- Neokusno
- Po modi
- Menim, da so brez okusa.
- Konzervativno

11. Kako bi ocenili svoje oblačenje?

- Izvirno
- Tipično
- Drugače od ostalih.
- Po modi
- Športno
- Elegantno
- Kvalitetno

12. Ali ste že bili deležni opazk glede obleke?

- Velikokrat
- Nikoli
- Včasih

13. Ali se kdaj oblečete izzivalno? (odgovorijo samo ženske)

- Velikokrat
- Včasih
- Nikoli

14. Koliko imaš v svoji garderobi naslednjih kosov? (Vpiši približne številke)

T Majice	
Kavbojke	
Navadne hlače	
Trenirka	
Srajca/bluza	
Suknjič	
Kostim	
Krila	
Obleke	
Čevlji	
Plašč	
Kopalke	

15. Ali želite s svojo obleko kaj sporočiti?

- Pripadnost
- Želim poudariti svojo postavu.
- Slojno pripadnost
- Oblečim se tako, da se vidi kateri poklic opravljam.
- Negotovost
- Udobnost
- Počutje
- Kljubovalnost
- Formalnost(suknjiči, obleke, kostimi, smoking)

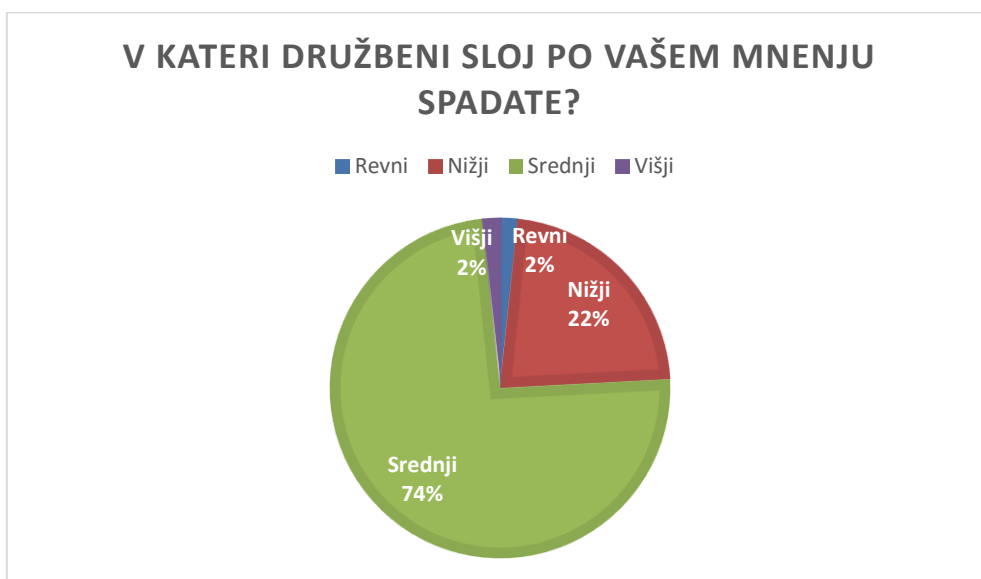
16. Kako dolgo nosite oblačila?

- Dokler niso povsem izrabljena.
- Dam jih zašiti/popraviti.
- Ko niso več moderna jih dam stran.
- Dokler jih ne prerastem.
- Dokler mi niso več prav.
- Dokler se jih ne naveličam.

4 REZULTATI

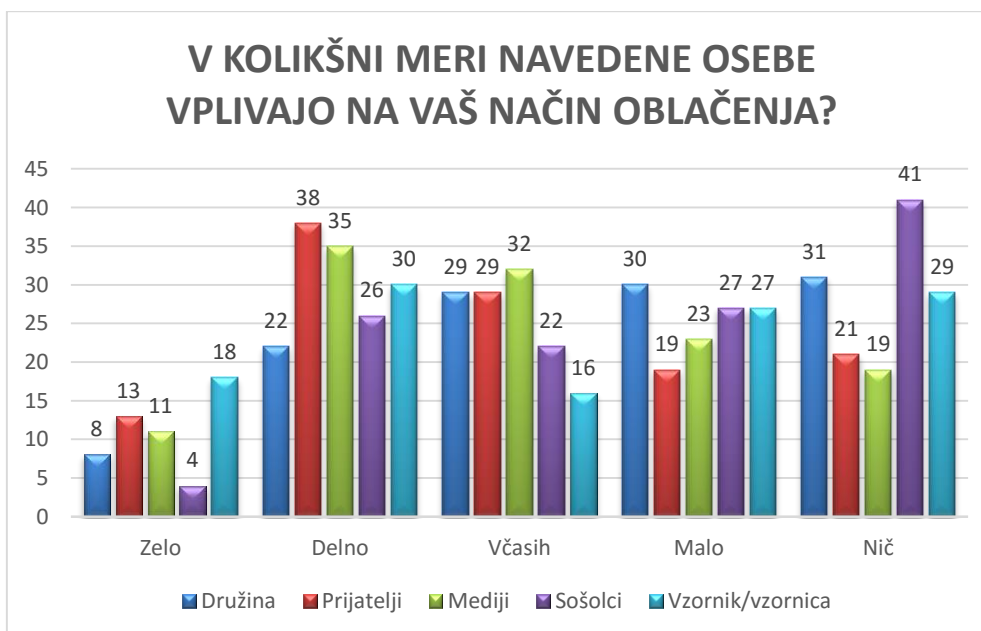
4.1 Rezultati in interpretacija ankete

Anketiranih je bilo 120 ljudi. Od tega 20 moških in 100 žensk.

Graf 1: Družbeni sloj

Večina (74%) anketirancev je odgovorilo, da spada v srednji sloj, 22% v nižji, 2% v višji in 2% v revni. Kljub temu pa moramo rezultate o slojni pripadnosti jemati z rezervo, kajti posamezniki običajno precenjujejo svoj socialni status, če jih po tem vprašamo. Podatke bi bilo možno posplošiti na celotno družbeno strukturo, če bi bil delež posameznega sloja enak, kot je v celotni družbi. Pri meni to ne drži, kajti revnih v družbi je več kot 10% v mojem vzorcu pa samo 2%.

Graf 2: Vpliv navedenih oseb na način oblačenja

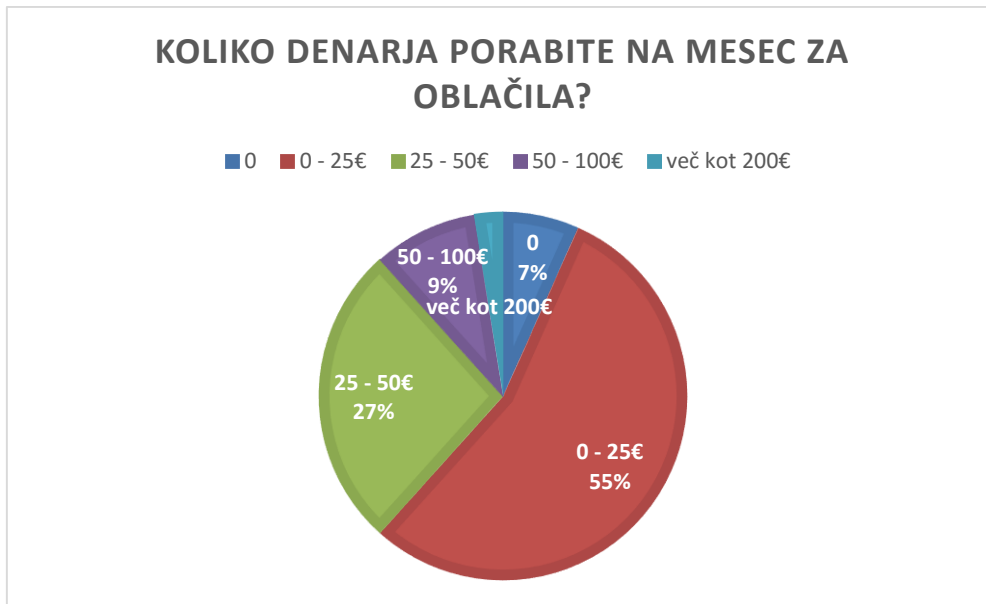
Z vsoto ponderiranih vrednosti sem ugotovila, da najbolj pomemben vpliv prijateljev, potem sledijo vzorniki, mediji, družina in sošolci.

Po grafu pa imajo največji vpliv vzorniki. Lahko bi rekli, da je to odraz zahodne družbe, saj večina ljudi strmi k idealom. Zato si ljudje zberejo vzornika in se mu poskušajo približati tako, da se isto oblačijo, obnašajo, poslušajo isto glasbo in počnejo še veliko podobnih stvari.

Drugo največji vpliv imajo prijatelji, kar je razumljivo zato, ker so to ljudje s katerimi preživimo veliko časa in podobno razmišljamo. Pripadniki iste družbe se tudi isto oblačijo.

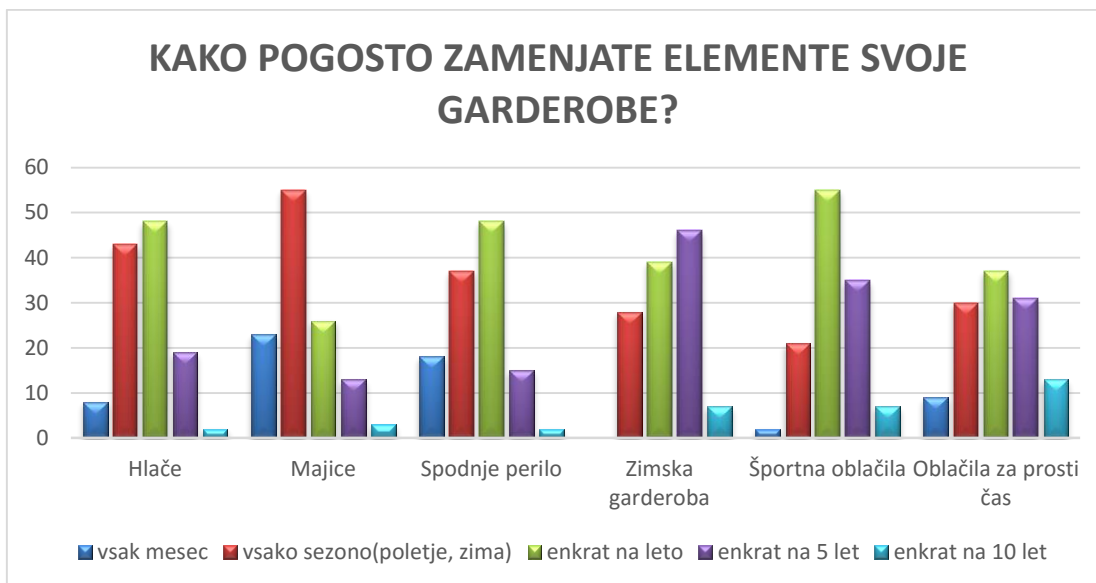
Čudi me, da mediji nimajo več vpliva, glede na to, da smo vsak dan obkroženi z množico podatkov, kakšni bi naj bili. Preko internetnih portalov, televizije in radia.

Sošolci pa imajo najmanjši vpliv zato, ker se vsi ne družijo med sabo. V razredih se po navadi ustvarijo skupine ljudi, ki enako razmišljajo in se zato tudi podobno oblačijo. Večina sošolcev pa se tudi sploh ne pozna med sabo.

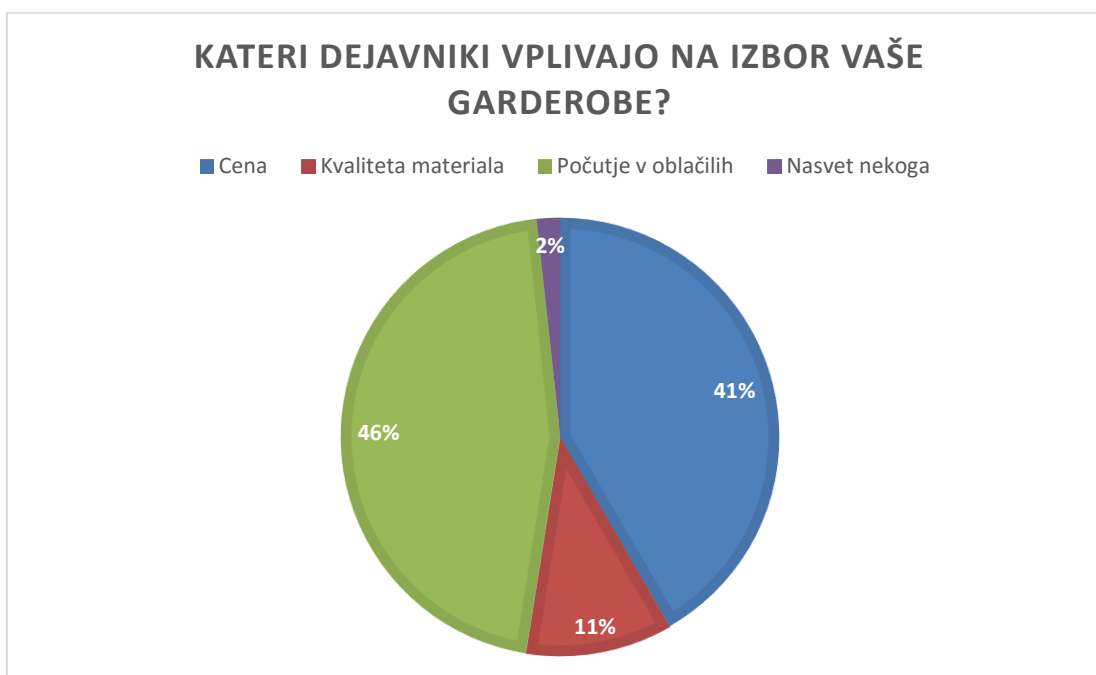
Graf 3: Poraba denarja za oblačila na mesec

Večina anketirancev (55%) je odgovorilo, da na mesec porabi od 0 do 25€, 27% od 25€ do 50€, 9% od 50 do 100€, 2% več kot 200€ in 7% nič. To je zelo odvisno od tega kateremu družbenemu sloju pripadaš.

Graf 4: Časovna menjava elementov v garderobi

Večina največkrat enkrat na leto zamenja hlače, spodnje perilo, športna oblačila in oblačila za prosti čas, majice vsako sezono(poletje, zima) in zimska oblačila enkrat na 5 let. Zgoraj navedena oblačila, ki jih zamenjajo enkrat na leto, predvidevam, da se po navadi najhitreje obrabijo, saj jih večina nosi zelo pogosto. Na sezono pa se menjava tista oblačila, ki so takrat nosljiva. Na primer, poleti kratke majice in kratke hlače, pozimi dolgi rokavi, bunde, dolge hlače itd. Največ jih je odgovorilo, da zamenja zimsko garderobo na 5 let. To je razumljivo, saj se bunde, kombinezoni in ostala zimska garderoba ne obrabijo zlahka. Poleg tega pa zima ne kraja dolgo časa.

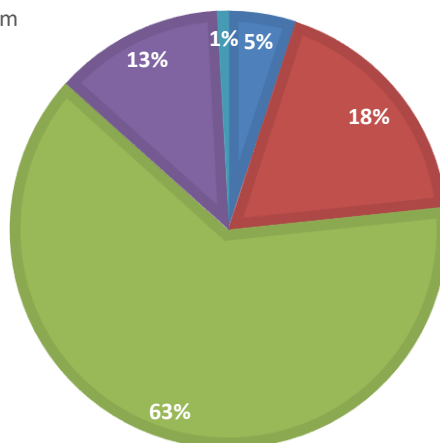

Graf 5: Dejavniki, ki vplivajo na izbor garderobe

46% anketirancev je odgovorilo, da je dejavnik, ki vpliva na izbor garderobe počutje v oblačilih, kar pomeni, da ni važna kvaliteta in cena dokler se dobro počutimo. Kar 41% je odgovorilo, da jim je pomembna cena, kar je pričakovano, saj v Sloveniji nimamo ravno dobrih gospodarskih pogojev. Večina ljudi ima dokaj nizke plače.

ALI NOSITE VSE KAR IMATE V OMARI?

- Vse kar kupim, nosim
- Če mi nekaj ni več všeč, ne nosim
- imam nekaj kosov, ki jih ne nosim
- Tisto, kar ne nosim podarim

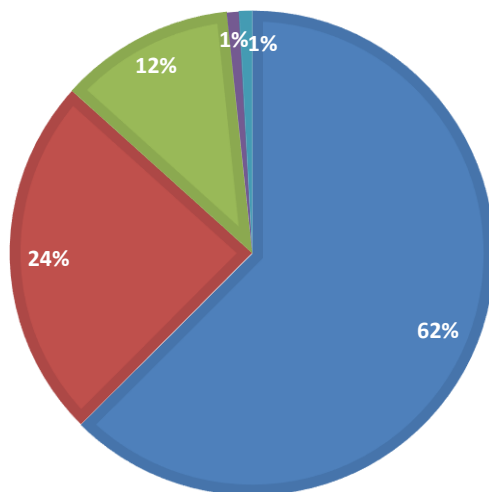

Graf 6: Oblečila v omari in nošenje le teh

Večina anketirancev (63%) ima nekaj kosov, ki jih ne nosi, 18% ne nosi več oblačil, ki jim niso všeč, 13% podari, tisto, kar ne nosi več, 5% nosi vse, kar kupi in 1% zamenja tisto, kar kupi s prijateljico/prijateljem.

KJE KONČAJO VAŠA OBLAČILA KO SO IZRABLJENA?

- Podarim jih
- Dam jih dobrodelni organizaciji
- Vržem jih v smeti
- Skurim jih v peči
- Prodajam jih

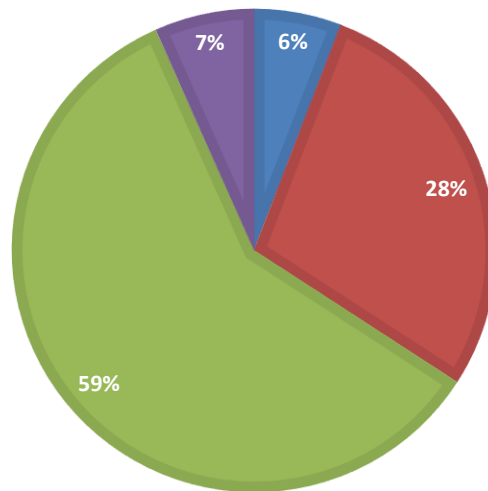

Graf 7: Izrabljena oblačila

Presenetljivo je, da kar 62% anketirancev podari svoja izrabljena oblačila, 24% oblačila da dobrodelnim organizacijam, kar 12% jih vrže v smeti, 1% jih skuri v peči in 1% jih proda.

KOLIKOKRAT SE OBLEČEŠ NETIPIČNO?

■ Vsak dan ■ Velikokrat ■ Redko ■ Nikoli

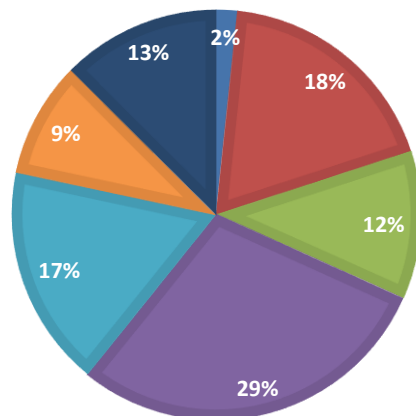

Graf 8: Netipično oblačenje

Glede na to, da smo Slovenci zelo konservativna družba, me ne preseneča, da je kar 59% ljudi odgovorilo, da se redko oblečejo netipično. Velikokrat se netipično obleče 28%, vsak dan 6% in nikoli 7%. Menim, da se Slovenci preveč obremenjujemo s tem kaj bodo rekli drugi, saj si večina zaradi tega ne upa obleči drugače.

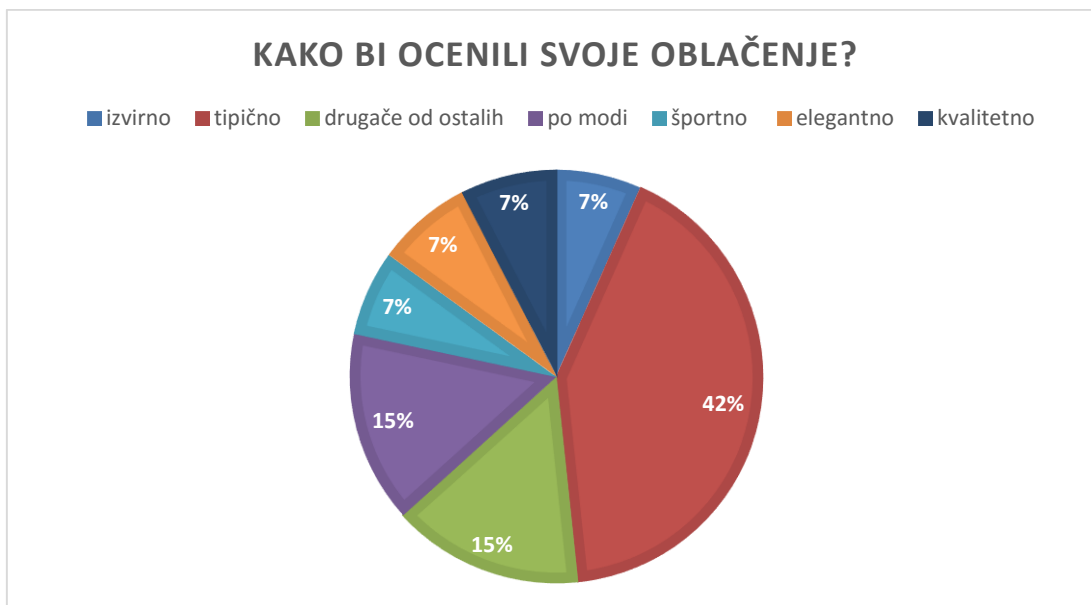
KAKO BI OCENILI OBLAČENJE SLOVENCEV?

■ izjemno ■ kvalitetno ■ neokusno ■ po modi ■ konservativno ■ brez okusa so ■ športno

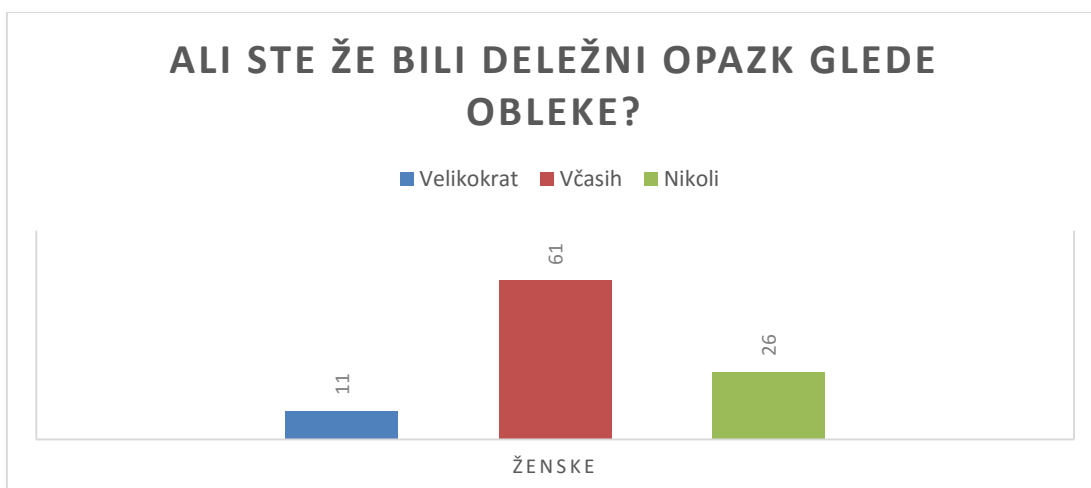
Graf 9: Oblačenje Slovencev

Večina anketirancev je mnenja, da se Slovenci oblačimo po modi. Da se oblačimo kvalitetno jih je odgovorilo 18%, konservativno 17%, športno 13%, neokusno 12%, brez okusa 9% in izjemno 2%. Lahko bi rekli, da Slovenci res sledimo modi. Vendar do te mere, da ni preveč vpadljivo.

Graf 10: Oblačenje

Večina(42%) meni, da se oblači tipično, drugače od ostalih 15%, po modi 15%, kvalitetno 7%, elegantno 7%, športno 7% in izvirno 7%. Iz tega lahko razberemo, da si večina ne upa izpostavljati in se raje oblačijo, tako kot večina družbe. Iz tega grafa je razvidno, da se res večina mladih oblači tipično, kar pa smo že videli pri grafu 8, kjer je vprašanje o netipičnem oblačenju.

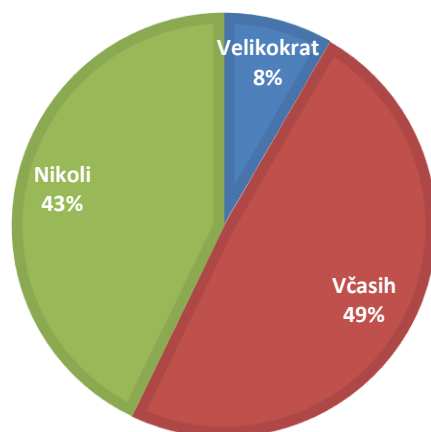
Graf 11: Opazke glede oblačenja

Kar 61 žensk je odgovorilo, da so včasih deležne opazk, zanimivo bi bilo tudi izvedeti kaj so takrat nosile. 26 jih nikoli ni bilo deležnih opazk in 11 jih je bilo deležnih velikokrat. To nam pove, da so prisotni stereotipi.

ALI SE KDAJ OBLEČETE IZZIVALNO? (ODGOVARJALE SO SAMO ŽENSKE)

■ Velikokrat ■ Včasih ■ Nikoli

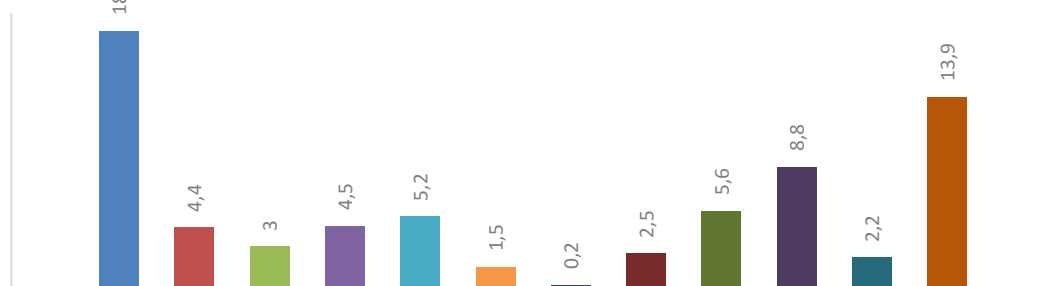

Graf 12: Izzivalno oblačenje

Včasih se izzivalno obleče 49% žensk, nikoli 43% in velikokrat le 8% žensk. Dobro bi bilo če bi še lahko naprej raziskala ob kakšnih priložnostih se tako oblečejo. S tem ko se oblečejo izzivalno poudarijo svoje atribute. S tem pa si lahko tudi dvigujejo samozavest, saj te takrat gleda veliko moških.

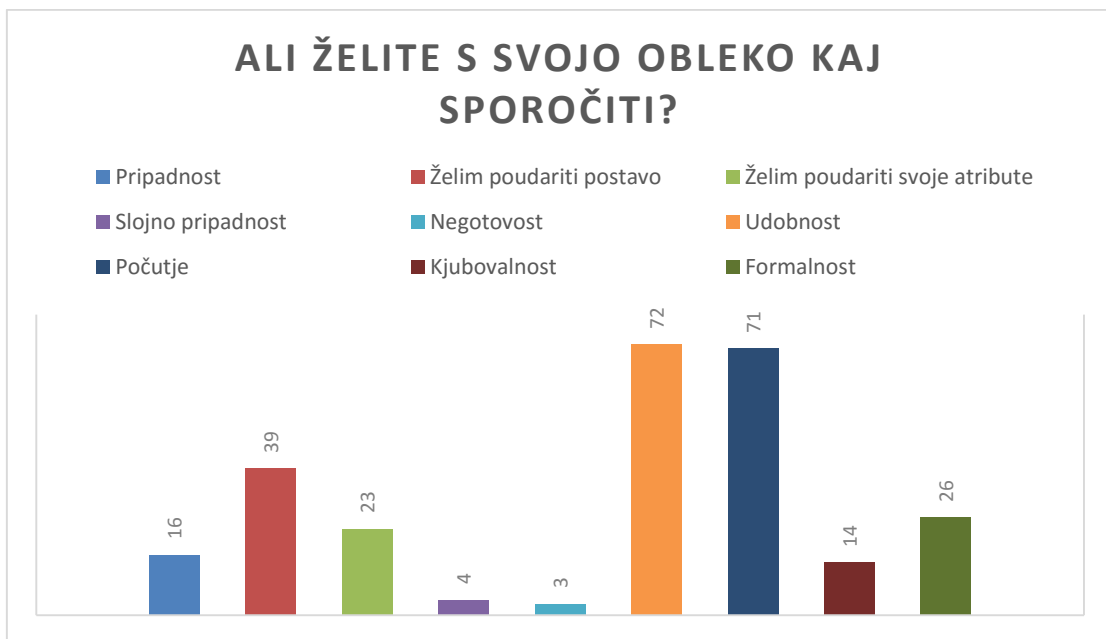
KOLIKO IMATE V OMARI NASLEDNJIH KOSOV?

■ T Majice ■ Kavbojke ■ Navadne hlače ■ Trenirka
 ■ Srajca/bluza ■ Suknjič ■ Kostim ■ Krila
 ■ Obleke ■ Čevlji ■ Plašč ■ Kopalke

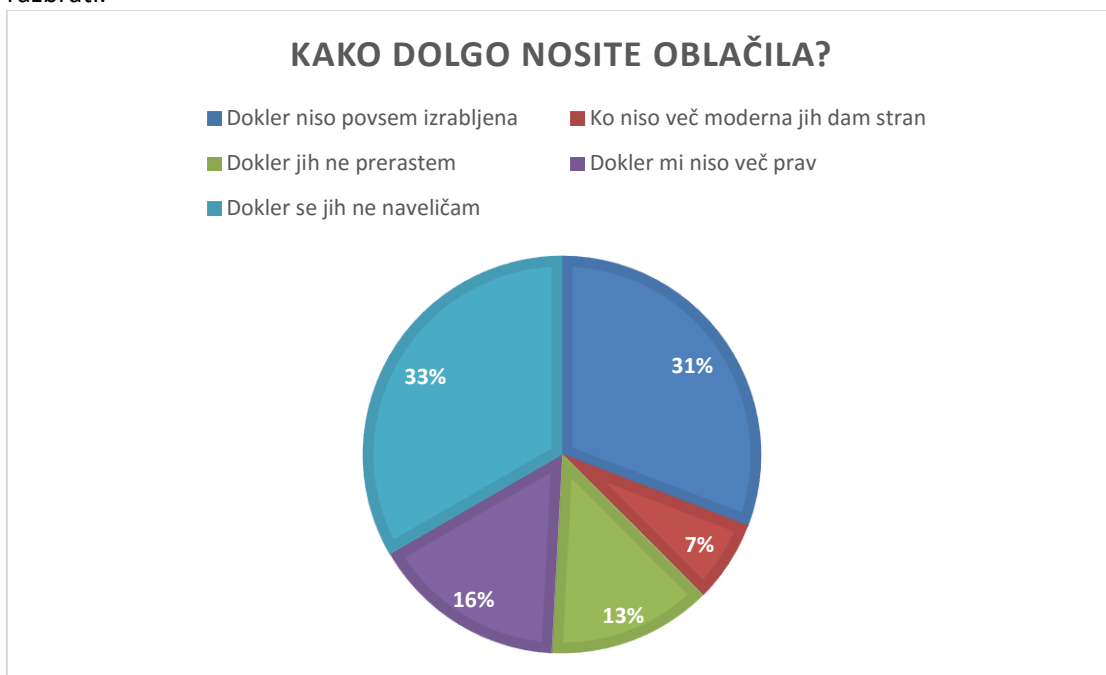
Graf 13: Kosi v omari

V povprečju imajo največ T majic potem kopalke, kar je zelo presenetljivo, nato sledijo čevlji, obleke, srajce/bluze, trenirka, kavbojke, navadne hlače, krila, plašč, suknjič in kostim. Lahko bi rekla, da tem podatkom ne gre ravno zaupati, ker mi je čudno, da bi naj doma imeli povprečno 13,9 kopalke. Možno pa je tudi, da so jih že prerastli vendar jih še kar hranijo v omari.

Graf 14: Sporočilnost oblačenja

Večina (72) je odgovorila, da s svojo obleko sporoča svojo udobnost, 71 jih sporoča svoje počutje, 39 jih želi z obleko poudariti svojo postavo, 26 jih izraža formalnost, 23 jih želi poudariti svoje atribute, 16 jih sporoča kam pripadajo, 14 jih z obleko sporoča, da kljubujejo, 4 slojno pripadnost in 3 negotovost. Na voljo so imeli več možnih odgovor, odgovorili pa niso vsi, tako, da ni možno čisto razbrati.

Graf 15: Nošenje oblačil

Zanimivo je, da večina anketirancev(33%) nosi oblačila dokler se jih ne naveliča, 31% jih nosi dokler niso povsem izrabljena, 16% dokler jim niso več prav, 13% dokler jih ne preraste in 7% jih, da stran ko niso več moderna. Glede na to, da je večina ljudi, ki so odgovarjali na vprašanja, mnenja, da so srednji družbeni sloj je razumljivo, da so takšni rezultati.

5 ZAKLJUČEK IN RAZPRAVA

Prvo hipotezo lahko potrdim, saj sem preko ankete ugotovila, da tisti, ki so premožnejši in imajo večje izdatke namenijo več denarja svoji garderobi. Tako se lahko pokažejo pred drugimi, z višje cenovnimi znamkami in takoj se vidi, kam ta oseba spada. Že v teoretičnem delu je vidno, da premožnejši kupujejo na primer, drag nakit in krzno. Zato, da lahko drugi vidijo, da imajo nekaj kar oni ne morejo imeti.

Pri drugi hipotezi je malo težje, saj v Sloveniji skoraj nimamo subkultur kot so na primer, bodybuilderji, emoti, darkerji, metalci in ostalo. Niso tako ločeni od ostalih kot drugod po svetu. Hipotezo pa lahko potrdim z uniformiranostjo. Uniformiranost je v Sloveniji pogost pojav, saj se večina ljudi, ki obiskujejo isto šolo, delajo v isti službi in se med sabo družijo, nosijo podobna oblačila. Imajo podoben stil oziroma uniformo. Imamo pa tudi pripadnike verskih skupnosti, ki se oblačijo podobno na primer, muslimani.

Pri naslednji hipotezi sem predvidevala, da dajejo posamezniki velik pomen oblačilom, saj bi naj s tem izražali svojo identiteto in udobno počutje. Z anketo sem ugotovila, da ljudje res po večini z obleko izražajo svoje počutje, vendar pa ne dajo tako veliko na obleko kot sem mislila. Večina anketirancev je odgovorila, da se Slovenci oblačimo po modi in konservativno. Za lastno oblačenje pa večina meni, da se oblači tipično. Se pravi, da lahko potrdim svojo hipotezo.

Naslednjo hipotezo lahko tudi potrdim, saj je raziskava pokazala, da so ženske deležne opazk kadar so oblečene izzivalno. Predvidevam lahko, da sprožajo stereotipe in predsodke.

Zadnjo hipotezo lahko tudi potrdim, saj iz oblačilne kulture in načina manipulacije z obleko lahko sklepamo na blagostanje družbe. Večina enkrat na leto zamenja hlače, spodnje perilo, športna oblačila in oblačila za proti čas, majice vsako sezono(poletje, zima) in zimska oblačila enkrat na 5 let. Večina jih tudi ne nosi vseh oblačil, ki jih imajo v omari. Ko pa jih nehajo nositi jih večina anketirancev podari. Zanimivo pa je tudi, da je največ anketirancev odgovorilo, da ima nekaj oblačil v omari, ki jih ne nosi, le 5% nosi vse, kar ima v garderobi. Večina nosi oblačila dokler se jih ne naveliča in dokler jih ne izrabi.

Med raziskavo sem ugotovila, da bi se dalo raziskati še marsikaj. Predvidevam, da če bi anketirala ljudi v tujini bi lahko izvedela veliko stvari, predvsem o subkulturah. Raziskati bi bilo zanimivo tudi oblačenje različnih verskih skupnosti in kako njihovi bogovi vplivajo na njihovo oblačenje. Kaj imajo skupnega in kaj ne.

6 VIRI

Pisni viri:

1. Sam, Anej, Oblačenje in moda. dopolnjena izdaja knjige Oblačenje. Ljubljana: Jasa, 2006
2. Barnard, Malcolm, Moda kot sporazumevanje. Ljubljana: založba Sophia, 2005
3. Pušnik, Maruša, Fajt Elena, Moda in Kultura oblačenja. Maribor: založba Aristej, 2014
4. <http://newmuslimguide.com/si/your-dress-code/1585>

Viri slik:

1. https://www.google.si/search?q=obla%C4%8Dila+starih+egip%C4%8Danov&espv=2&biw=825&bih=593&source=Inms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwilxN-w8KnLAhVhMZOxKHSITD04Q_AUIBigB#imgrc=wIzaTsJ-FQjOZM%3A
2. <https://en.wikipedia.org/wiki/Clothing#/media/File:Clothes.jpg>
3. https://www.google.si/search?q=adam+in+eva&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj52c_j9qnLAhVrMZoKHxbFA1wQ_AUIBygB&biw=1366&bih=623#imgrc=a3e8JJDqemQ83M%3A
4. https://www.google.si/search?q=mini+krilo&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwis_uSX96nLAhVpAZoKHfWYAHUQ_AUIBygB&biw=1366&bih=623#imgrc=cgHuY_eN1Ou-BM%3A
5. https://www.google.si/search?q=mini+krilo&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwis_uSX96nLAhVpAZoKHfWYAHUQ_AUIBygB&biw=1366&bih=623#tmb=isch&q=mini+skirt&imgrc=WQsKajz_q8HFXM%3A
6. https://www.google.si/search?q=visoke+pete&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjG17DK-anLAhXIVRQKHANyDYsQ_AUIBygB&biw=1366&bih=623#imgrc=KBzTK1H9UiL56M%3A
7. https://www.google.si/search?q=jeans&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwirp4i3-qnLAhVDEJoKHZLRCCIQ_AUIBygB&biw=1366&bih=623#imgrc=BqCxxkbQCYf5ZM%3A
8. https://www.google.si/search?q=krzno&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiZrITw-6nLAhUBmHIKHQTHDtgQ_AUIBygB&biw=1366&bih=623#tmb=isch&q=fur+fashion&imgrc=onf68fd5kwE9_M%3A
9. https://www.google.si/search?q=moda+in+sporazumevanje&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiO2PiZ-anLAhVDNxxQHdR9Cp0Q_AUIBygB&biw=1366&bih=623#tmb=isch&q=rich&imgrc=DRgm_rt3II0FHM%3A
10. https://www.google.si/search?q=MODNI+OBLIKOVALEC&espv=2&biw=1366&bih=667&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiq_4iGgbnLAhUGgXIKHbKQC5cQ_AUIBigB#tmb=isch&q=coco+chanel+quotes&imgrc=5Czt4Fn_LWZ8VM%3A
11. https://www.google.si/search?q=burka+nikab+hid%C5%BCab&espv=2&biw=1366&bih=623&source=Inms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEWj60Nys0qvLAhVjMZoKHRwsBt8Q_AUIBigB#imgrc=OoBiWGp-7Une7M%3A
12. <http://cdn.playbuzz.com/cdn/430e7b6b-f994-4dbd-bfab-1a40877a09e9/868ae50f-c58f-4869-8b3f-e5ab8162215d.jpg>
13. https://www.google.si/search?q=zna%C4%8Daj+in+obla%C4%8Dila&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwicis-ChbnLAhVj_3IKHVfCA1kQ_AUIBygB&biw=1366&bih=623#tmb=isch&q=punk&imgrc=etYaiynzIftWM%3A
14. http://img.rtvsllo.si/up/upload/2014/08/31/65138666_navijaci.jpg
15. https://www.google.si/search?q=ki%C4%8D&espv=2&biw=1366&bih=667&source=Inms&tmb=isch&sa=X&ved=0ahUKEwifpvrvz6vLAhUGCZoKHbZ5AFQQ_AUIBigB#tmb=isch&q=ki%C4%8D+umetnost&imgrc=G77RQ3NhsWk9M%3A

naslovnica: http://zena.blic.rs/data/images/2014/02/06/13/50918_1656219-10151842067041619-116617004-n.jpg?ver=1391688265